

DE WARANDE

magazine

→ **Choreografen**
Anabel Schellekens
& Satya Roosens
*"Deze tijd vraagt
om tederheid"*

→ **Partnerschap Cirkant**
vzw & de Warande
*"Jongeren voelen
zich hier gezien
en gehoord"*

→ **Vlijmscherpe**
analyse in
'De Gevangen'
*"Achter de muren
raakt iedereen
beschadigd"*

DE WARANDE

driemaandelijks magazine — dec 2025 tot feb 2026

3

voorwoord

4

niet te missen

7

Fotografe Morgane Gielen portretteert tien koppels voor de expo 'Levende Lijven' *"Tederheid en kracht gaan hand in hand"*

10

Anabel Schellekens en Satya Roosens *"Deze tijd vraagt om aanraking"*

14

5 concerten,
5 gerechten

16

Regisseur Lara Staal en
gevangenisdirecteur
Serge Rومان

*"De gevangenis kijkt
ons recht in de ogen.
Ga naar die afvalput
en kijk waar we zelf de
steek lieten vallen"*

22

Daar is de laatste
Bonte Zondag van het jaar!

24

7 vragen over Cirkant vzw,
partner van de Warande
*"Cirkant is er altijd.
Dat geeft me een veilig
gevoel."*

30

Jongeren delen hun
dromen en ideeën
*"In de Warande wordt
de passie voor kunst
geboren"*

33

Wat vinden jullie van ons?

34

Krijgt Turnhout met
de KUUB een
echte muziekclub?

38

De Warande bekeken door
de ogen en de camera van
de Gangjongeren

52

kalender dec - feb

55

woordzoeker

Liefste lezer

Enthousiast en met niet lichte trots presenteren we ons vernieuwde Warande Magazine, met meer pagina's want met meer leesvoer en in een ander formaat. We hebben dan ook veel te vertellen.

Dit sterk gestoffeerde magazine wil een reflectie zijn van de veelheid en diversiteit die de Warande te bieden heeft, en je driemaandelijks afspraak met de dingen die borrelen in ons cultuurhuis.

Met de klok mee en tegendraads is onze leuze, en maatschappelijk relevant zijn onze ambitie, met specifieke aandacht voor kwetsbaarheid, inclusie en eenzaamheid en met een bijzonder focus op jongeren.

Wat loopt er mis in onze gevangenissen? Dat analyseren vier ex-gedetineerden in 'De Gevangenis'. **Regisseur Lara Staal** gaat in gesprek met **gevangenisdirecteur en columnist Serge Rومان** over wat precies fout loopt en wat we daaraan kunnen doen.

'Labo van de Tederheid' en 'Stil Bewogen' (Teder, zie pagina 6) zijn voorstellingen waarin toeschouwers en spelers elkaar op een zachte manier aanraken. **Choreografen Satya Roosens en Anabel Schellekens** vertellen in dit magazine waarom we met z'n allen meer nood hebben aan **tederheid**.

In 'Liefdevolle Lijven' (Teder) toont **fotografe Morgane Gielen** tien koppels die niet beantwoorden aan het klassieke schoonheidsideaal, maar kracht uitstralen in hun kwetsbaarheid. Morgane Gielen zet zich in voor inclusiviteit en wil vooroordelen rond seksualiteit en uiterlijk uit de wereld helpen.

Tijdens onze **Warme Maand** zetten we partner **Cirkant vzw** in de kijker. Als organisatie in de integrale jeugdzorg begeleidt ze jongeren en gezinnen in de Kempen. Met de Warande heeft Cirkant onder meer een theaterproject voor jongeren. Samen met hen nodigen we jullie van harte uit op de volgende editie van de **Warme Tafel** op 18 december.

Met **AmuseeVous** delen **jongeren** hun dromen en ideeën voor de Warande. Uit hun getuigenissen blijkt het belang van de Warande als ontmoetingsplek, ondersteuner van jong talent en cultuurhuis waar de liefde voor de kunsten wordt geboren.

En de Seuziepickers worden **Seuziedelers**, want wij geven om elkaar (zie pagina 5).

Veel leesplezier en van harte welkom!

Filip Baeyens,
coördinator Publiek

December is de Warme Maand

Als het winterse weerbericht ons niet vrolijk maakt, hebben we nood aan een portie warmte.

Daarom roepen we bij de Warande december uit tot een heuse Warme Maand waarin we onze samenwerking met Cirkant extra in de verf zetten. De opbrengst van de solidaire bijdragen gaat een maand lang integraal naar Cirkant.

Koop je een ticket voor een voorstelling? Of haal je een origineel Warande-gadget in huis? Dan kan je vrijwillig kiezen om daarbij een solidaire bijdrage te doen.

Cirkant vzw maakt activiteiten en trajecten mogelijk voor hun jongeren die er nood aan hebben.

Wil je weten wat Cirkant zoal doet? Je leest het op pagina 24.

© Bart Van der Moeren

Kom jij ook naar de Warme Tafel?

Gezellig samen tafelen in een geborgen sfeer, dat kan op donderdag 18 december. We organiseren dan weer onze Warme Tafel in de Centrale Hal.

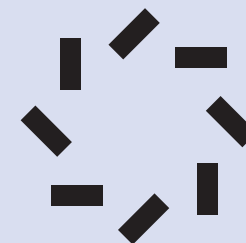
Het concept: een potluck waarbij iedere deelnemer iets lekkers meeneemt en op tafel zet. Je kan ook genieten van de gerechten die je tafelgenoten klaarmaakten.

En als je dat wil, kan je ondertussen gezellig keuvelen met de mensen om je heen.

Maar er is meer. In december creëren we de ruimte voor kunstwerken van jongeren van onze partner Cirkant vzw, een organisatie actief in de integrale jeugdzorg. Laat je tijdens de Warme Tafel verrassen door hun expo.

Iedereen is welkom!

DE WARME TAFEL
do 18 dec
van 17.30 tot 20 uur
Centrale Hal
gratis, zonder inschrijven

De seuziepickers* worden seuziedelers

Terwijl de Warande zich helemaal klaarmaakt voor haar Teder-programma, verspreiden we graag nu al wat warmte. En dat doen we door de Turnhoutse geuzennaam 'seuziepickers' om te toveren tot seuziedelers (een seuzie is een deken). Wil jij er eentje worden? Dat kan:

Schenk een (proper gewassen) dekentje. Wij zorgen ervoor dat het terecht komt bij zij die het goed kunnen gebruiken.

Kom je eigen dekentje omruilen en ga naar huis met dat van iemand anders.

Schaf een zachte, stijlvolle Warandeseuzie aan voor slechts 25 euro en verras je geliefde met een topcadeau onder de kerstboom.

Als je binnenkort bij de Warande over de vloer komt, maak er dan een seuziemoment van in onze warme centrale hal. Kom tot rust – al dan niet onder een dekentje – en geniet van alle tederheid.

doorlopend
van 1 tot 31 dec

* Seuziepicker: (de -, (m.), ~s). (seuziepicker) bijnaam van de Turnhoutenaar; uitdrukking: De beste Turnhoutenaar heeft ooit al wel eens seuzie (dekentje) gepikt. foto: de seuzie op de foto is een voorbeeld, de echte seuzie ligt vanaf december in de Warande.

“Tederheid en kracht zijn geen tegenpolen, maar gaan net hand in hand”

TEDER
radicaal zacht
16 — 31 jan in de Warande

De wereld lijkt soms wel in brand te staan. Hardheid blijkt het nieuwe normaal. Alles moet sneller, beter en perfecter. Maar er is ook een andere weg die soms wat onderbelicht lijkt te blijven. Met ‘Teder’ focussen we op de kracht van kwetsbaarheid. Zonder in naïviteit te vervallen zien we kwetsbaarheid als een vorm van sterkte en een krachtig tegengewicht in een wereld die bij momenten dol lijkt te draaien. We kiezen radicaal voor zachtheid, inclusiviteit en vertragen. De kracht van verbeelding die kunst per definitie in zich draagt, is daar de perfecte katalysator voor.

Seksualiteit bij mensen met een beperking of een chronische ziekte is nog te veel een taboe, vindt fotografe Morgane Gielen. In de expo ‘Liefdevolle Lijven’ presenteert ze authentieke en warme portretten van tien koppels. Die delen hun verhalen over liefde, seksualiteit en leven met beperkingen. Tijdens ‘Teder’ kan je de gratis expo doorlopend bezoeken. “‘Liefdevolle Lijven’ gaat niet over de andere, maar over ons allemaal.”

tekst: Matthias Van Milders
foto: Leoni Jones

Morgane Gielen wil een stem geven aan mensen die te weinig worden gehoord. Ze runt haar eigen inclusieve modellenbureau en richtte No Babes vzw op. Met die organisatie doorprijkt ze de bestaande schoonheidsidealen en creëert ze een community waarin mensen helemaal zichzelf kunnen zijn.

“Ook als fotografe streef ik naar inclusiviteit. Dat kan een strijd zijn, want in ons land staat nog niet iedereen daarvoor open. Het lijkt wel alsof het thema diversiteit is afgevinkt en men nu terug wil naar het klassieke beeld. Tegen die terugval ben ik hard aan het vechten. Gelukkig zijn er klanten die wel openstaan voor diverse profielen. Al ligt een model in een rolstoel nog altijd moeilijker dan iemand met tattoos, gekleurd haar of een wat curvy lichaam. In België lopen we nog achter als het gaat om echte inclusiviteit.”

“In mijn persoonlijke projecten ga ik intuïtief te werk. Ik vertrek vaak van mensen die ik ontmoet en die me inspireren. Ik hoop dat ze worden opgepikt als ik hen in beeld breng.”

←

“Elk lichaam draagt een verhaal, soms van pijn of verlies, maar ook van herstel, aanvaarding en trots.”

Op welke manier betrek je jouw modellen in het creatieve proces?

“Op voorhand spreken we een moodboard en een stijl af. Zo weten ze wat ze mogen verwachten. Op de set probeer ik mijn modellen een veilig gevoel te geven. Ze zien de foto's voor ik die publiceer. En ik vraag hen vaak ook om hun verhaal neer te schrijven. Zo kunnen lotgenoten elkaar inspireren of zelfs met elkaar in contact komen.”

Wat maakt dat jij je inzet voor meer inclusiviteit?

“Als kind had ik al een groot rechtvaardigheidsgevoel. Ik was een tomboy die het opnam voor de gepeste kinderen. Later merkte ik als modelfotograaf wat het schoonheidsideaal met mij deed als jonge vrouw. Zelfs de mooiste modellen op aarde eten watjes op shootdagen om mager te blijven. ‘Dat moet echt anders’, dacht ik, ‘dit is absurd.’ Ik besliste daarom om het dan maar zelf anders aan te pakken. Ik

wil als modelfotograaf werken in een inclusievere sector, want ik ga eraan ten onder, net als zovele anderen.”

Jouw expo ‘Liefdevolle Lijven’ in de Warande kadert in het programma ‘Teder’. Dat ziet kwetsbaarheid als een vorm van sterkte. Hoe sluit de expo daarbij aan?

“Kwetsbaarheid is voor mij de basis van echte connectie. In ‘Liefdevolle Lijven’ toon ik lichamen die niet beantwoorden aan het klassieke schoonheidsideaal, maar die juist kracht uitstralen door hun kwetsbaarheid. Elk lichaam draagt een verhaal, soms van pijn of verlies, maar ook van herstel, aanvaarding en trots. Door die verhalen visueel tastbaar te maken, hoop ik te laten zien dat tederheid en kracht geen tegenpolen zijn, maar net hand in hand gaan.”

“Het idee voor de expo komt voort uit een vraag van Dito vzw (een vereniging van en voor mensen met een beperking of chronische ziekte en hun netwerk – red.). Seksualiteitsbeleving van koppels met een beperking is taboe, mensen gaan uit van zoveel veronderstellingen. Ik stelde modellen voor ‘Liefdevolle Lijven’ heel open vragen. Die openheid appreciëren de meesten wel. Hun verhalen kan je ook beluisteren en bekijken tijdens de expo.”

“Mensen met een beperking worden vaak gezien als asexueel of worden juist ‘overgeseksualiseerd’. Die uitersten hebben weinig met de realiteit te maken. Het idee dat een lichaam pas sensueel mag zijn als het voldoet aan bepaalde normen, is nog diep ingebakken. Ik wil dat beeld doorbreken. Ik toon mensen in al hun menselijkheid, schoonheid en sensualiteit, zonder filter of medelijden. Zo hoop ik dat het publiek anders leert kijken. Want mensen met een beperking hebben ook gewoon seks, net als anderen.”

Wat vertellen jouw modellen zelf over die vooroordelen over seksualiteit?

“Anderen onderschatten hen. Ze zouden niet aantrekkelijk zijn, geen relatie kunnen hebben, of niet zelfstandig zijn. Dat soort aannames wegen zwaar, vooral omdat ze vaak zagezegd goedbedoeld zijn. Tijdens de shoots merk ik dat modellen zich opnieuw durven tonen en zich soms voor het eerst écht gezien voelen. Er ontstaat een soort bevrijding, niet omdat ze anders zijn, maar omdat ze eindelijk zichzelf mogen zijn, zonder excuses. Dat is vaak een emotioneel moment, er wordt wel eens een traantje gelaten. Ze zijn ook heel dankbaar dat ze hun verhaal mogen vertellen.”

Beoog je een bepaald effect bij de bezoekers aan de expo?

“Ik hoop dat ze geraakt worden, niet vanuit medelijden, maar vanuit herkenning. Dat ze beseffen hoe divers schoonheid en menselijkheid zijn. Als iemand even stilstaat, zichzelf herkent in een beeld of zijn blik op het perfecte lichaam heroverweegt, dan is mijn missie geslaagd. De expo gaat niet over de andere, maar over ons allemaal.”

Je zegt dat er in de mode-industrie nog heel wat taboes bestaan rond het afwijken van bepaalde normen. Zie je die ook in de artistieke wereld?

“Zeker. De kunstwereld profileert zich vaak als vrij en progressief, maar ook daar heerst een subtiel schoonheidsideaal. Veel kunstenaars durven wel te experimenteren, maar vaak binnen veilige grenzen. Lichamen die afwijken van de norm blijven een uitzondering. Ik wil daar bewust tegenin gaan: niet door te provoceren, maar door tederheid te tonen. Want in zachtheid schuilt vaak de grootste revolutie.”

“Er zijn zeker ook kunstenaars die tegen de taboes ingaan. In mijn sector zie ik fotografen, art directors en mensen achter de scène die inclusief denken. Maar het gaat nog steeds om een relatief kleine groep.”

WIL JIJ OOK VOOR DE LENS VAN MORGANE GIELEN?

Morgane Gielen blijft op zoek naar modellen die deel willen uitmaken van de inclusieve No Babes-community. Morgane start ook een nieuwe reeks rond endometriose: “Ik heb het zelf, net als een op zeven vrouwen. En toch is het nog onbekend.” Wil jij op de foto in het kader van dit project, dan ben je welkom. Laat van je horen via hello@nobabes.be. Wie weet sta je binnenkort voor de lens van Morgane Gielen.

EXPO LIEFDEVOLLE LIJVEN
ma 16 jan t.e.m. zo 1 feb
van 10 tot 17 uur
Luifelzaal
gratis

“De tijd is rijp om het over tederheid te hebben, mensen hebben er nu nood aan”

In ‘Stil Bewogen’ en ‘Labo van de Tederheid’ beweeg je als toeschouwer mee met de dansers en performers. Toch word je nooit over je eigen grenzen geduwd, vertellen Anabel Schellekens (Stil Bewogen) en Satya Roosens (Labo van de Tederheid).

tekst: Matthias Van Milders
foto's: Diederik Esseldeurs, Victoriano Moreno, Michiel Devijver

In jullie voorstellingen geven toeschouwers zich over aan de beweging van een ander.

Hoe ontstaat het vertrouwen om dat te doen?

Satya Roosens: “Dat gebeurt niet zomaar in één keer. Wij zorgen voor een ervaring en een setting die meteen een veilig gevoel geven: een ronde ruimte, zacht licht, een fijne sfeer. De collectieve ervaring van de drie performers en de vijftien toeschouwers geeft ook een veiligheidsgevoel. We merken dat mensen over het algemeen heel bereidwillig zijn om mee te doen. Er moet niks,

het is een uitnodiging. We streven ernaar dat iedereen zichzelf kan zijn. Die veiligheid garanderen we.”

“‘Labo van de Tederheid’ is een tactiele voorstelling, we doen veel met onze handen. We gaan terug naar rituelen die we kennen van het dagelijkse leven, zoals handen wassen of lakens plooien. Daar geven we een draai aan, we evolueren van het concrete naar het mysterieuze. We geven suggesties van waaruit de toeschouwers associaties kunnen maken. Voor het publiek is de voorstelling een echte ervaring. Het heeft iets van een ritueel.”

Anabel Schellekens: “Het gaat om de manier waarop je het vertrouwen creëert, door te laten voelen dat je luistert en door niets te forceren. We noemen dat de fysieke kunst van het luisteren: je luistert met je handen. De manier waarop je contact maakt is erg belangrijk. Verwacht niets, voel welke informatie er naar je toekomt. En afhankelijk van die informatie ga je afstemmen wat er kan. Zo kan je door de manier waarop je iemand aanraakt laten voelen dat je diens onwennigheid aanvoelt.”

“We doen onze voorstelling ook met mensen met dementie. Bij hen vallen woorden weg, maar de kracht van de fysieke taal blijft. Ze kunnen nog echt aanwezig zijn in hun lichaam, ook al zijn ze niet meer aanwezig in hun woorden. Dan bouw je het vertrouwen op door de manier waarop je

→

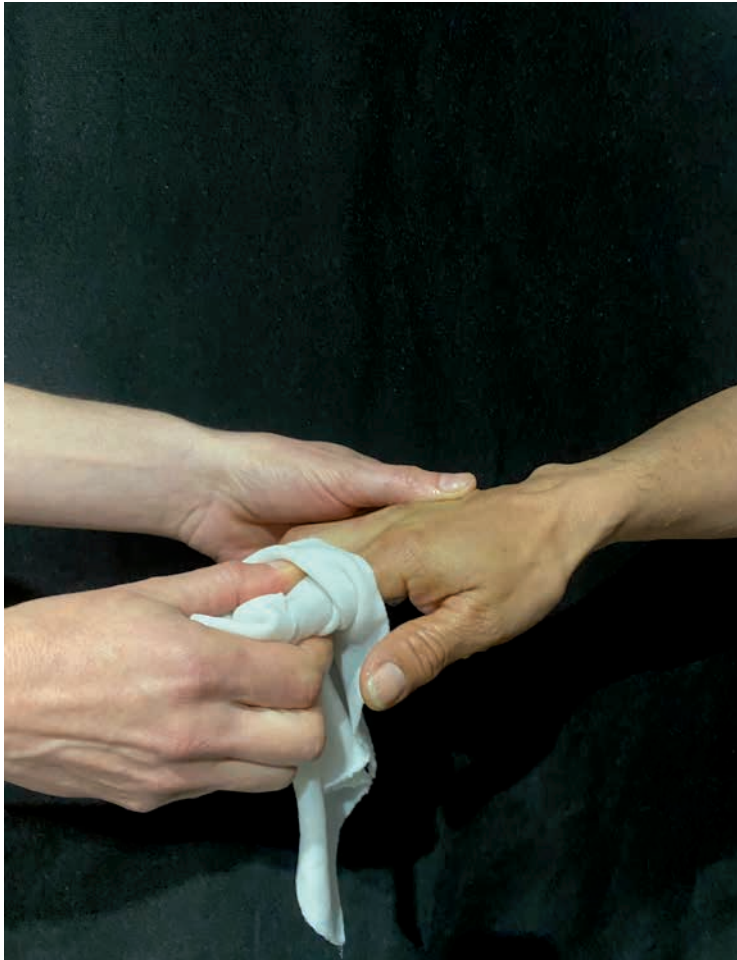
“Ik vind het echt prachtig dat de Warande dit doet. Alleen al dat woord ‘teder’ is zo mooi. We hebben daar nood aan, en toch lopen we er compleet aan voorbij in ons dagelijkse leven.”
– Satya Roosens

←

“Het gaat om de manier waarop je het vertrouwen creëert, door te laten voelen dat je luistert en door niets te forceren. We noemen dat de fysieke kunst van het luisteren: je luistert met je handen.”
– Anabel Schellekens

STIL BEWOGEN
Inti / Anabel Schellekens
za 31 jan
11, 11.30, 13, 13.30, 14.30 & 15 uur
Tuinzaal (staand)

LABO VAN DE TEDERHEID
Studio Eclipse
za 31 jan
13, 14.30, 16, 18 & 19.30 uur
Houten Zaal

iemand aanraakt. Mensen met dementie zijn vaak een stukje ouder. Met hen bewegen is geen doel, maar vaak kan het wel als het heel subtiel gebeurt. Van de begeleider vergt dat expertise in het fysieke luisteren.”

Fysieke aanraking tussen spelers en publiek is zeldzaam. Hoe ervaren jullie de kracht van aanraking en zintuigelijk werken?

Satya Roosens: “Deze tijd vraagt erom. De wereld is hard, druk, individualistisch. De fysieke taal zijn we verleerd. Ik denk dat mensen behoefte hebben aan aanraking. Lichaamswerk kan helend zijn. We voelen dat we weer moeten aarden en niet altijd in ons hoofd moeten blijven hangen. ‘Labo van de Tederheid’ beroert de fysieke en intuïtieve frequentie.”

Anabel Schellekens: “De taal van de aanraking zijn we inderdaad wat kwijtgeraakt. Tijdens de coronacrisis hebben we gemerkt hoe noodzakelijk die is, dat het eigenlijk een basisbehoefte is. We voelen dat we daar met ons project op inspelen.”

Jullie voorstellingen zijn deel van het ‘Teder’-festival van de Warande. Vinden jullie het nodig om vandaag dit festival te organiseren?

Anabel Schellekens: “Ik vind het echt prachtig dat de Warande dit doet. Alleen al dat woord ‘teder’ is zo mooi. We hebben daar nood aan, en toch lopen we er compleet aan voorbij in ons dagelijkse leven. Tederheid verwijst voor mij naar de intermenselijke verbinding, maar ook naar de manier waarop je iemand aanraakt. De aandacht voor elkaar is een soort van liefde.”

Satya Roosens: “‘Labo van de Tederheid’ creëerden we gedeeltelijk bij de Warande. Net toen ontstonden de plannen voor het ‘Teder’-festival. Dat onze voorstelling in dat programma zou komen, leek niet meer dan logisch. Ik vind het

fantastisch mooi dat dit festival er is. De tijd is er rijp voor, mensen hebben het nu nodig. Ik hoop dat er nog meer festivals komen waar zachtheid, kwetsbaarheid en inclusie aanwezig mogen zijn. En dat dit soort voorstellingen meer speelkansen krijgen. ‘Teder’ is ook een gedurfd festival, vind ik. Dit thema voorstellen aan het publiek, is een vorm van pionierswerk. Dat de Warande dat aandurft, vind ik heel krachtig.”

Anabel, merk je grote verschillen tussen de fysieke connectie met mensen mét en zonder dementie?

Anabel Schellekens: “Er is niet echt een verschil, denk ik. We werken met de mobiliteit die er is, ‘Stil Bewogen’ is een dans op maat van iemands lichaam. Dat kan dus voor de ene persoon iets heel anders betekenen dan voor de andere. Beweegsessies met mensen met dementie gaan heel diep, maar zijn minder gevarieerd omdat hun beweeglijkheid minder groot is. Ze zijn soms ook verkrampd als gevolg van de dementie. Maar verder zijn mensen met dementie niet anders dan andere mensen.”

Satya, in ‘Labo van de Tederheid’ gebruiken jullie stenen en doeken. Welke betekenis hebben die objecten?

Satya Roosens: “Ik ben danseres en choreografe, maar ook shiatsu-therapeute. Ik voelde de behoefte om beide velden samen te brengen. Zo kwam ik uit bij een vorm waarbij we mensen aanraken op een niet-invasieve manier. Omdat we doeken gebruiken, heb je niet het gevoel dat je de hele tijd wordt aangeraakt. De stenen vormen een tegengewicht. Ze symboliseren zwaarte, het concrete en het aardse. Toeschouwers ervaren tijdens de voorstelling tederheid, warmte, liefde en veiligheid. We geven hen ook de kans om te reflecteren over hun eigen leven. ‘Labo van de Tederheid’ gaat over onze levensloop, de geboorte, de ouder-kindrelatie, het kind zijn, de dood.”

5 concerten, 5 gerechten

De liefde voor de muziek bij de Warande is groot. In de wintermaanden ontvangen we weer verschillende straffe artiesten en bands. Omdat liefde ook door de maag gaat, vroegen we hen naar hun favoriete nationale gerecht. Laat het smaken!

1 SUPA KANJA — ROKIA KONÉ (MALI)

“Supa Kanja is heel makkelijk te bereiden, en tegelijk ook erg lekker. Het is zeer voedzaam, met gezonde ingrediënten zoals witte vis en okra. Je maakt het snel klaar en het is niet duur, perfect voor een druk gezin. Supa Kanja is een dikke soep, met okra als hoofdingrediënt. Er zit ook runds- of lamsvlees in, en gerookte witte vis zoals makreel of meerval.”

ROKIA KONÉ
za 6 dec, 20.15 uur
Schouwburg

2 KARELISCHE PASTEITJES MET EIERBOTER — FRIGG (FINLAND)

“Eén favoriet gerecht kiezen met een band van zes personen is best een uitdaging. Daarom kozen we voor een Finse klassieker die we allemaal graag eten en ook zelf klaarmaken. Het gerecht komt oorspronkelijk uit de regio Karelië in het zuidoosten van Finland. Maar inmiddels is het beroemd en geliefd in het hele land. De pasteitjes met

rijstpapvulling op een bodem van roggedeeg beleg je met eierboter: hardgekookte eieren geprakt met zachte boter.”

FRIGG
vr 12 dec, 20.15 uur
KUUB

3 YASSA — JULIA SARR (SENEGAL/ FRANKRIJK)

“Dit gerecht is deel van mijn DNA. Yassa bestaat uit kip of vis met uien, gemarineerd in een citroensaus met olijven. Je eet het met witte rijst. Op eender welk moment kan ik wel dromen van de smaak. Die voert me direct terug naar mijn jeugd in Dakar en Banjul.”

JULIA SARR TRIO
za 13 dec, 20.15 uur
KUUB

5 CONCERTEN

5 GERECHTEN

KIP YASSA

VOOR 4 PERSONEN

- 1 kip, in stukken gesneden
- 3 uien
- 2 citroenen
- 3 tl mosterd
- 5 teentjes knoflook
- 2 laurierblaadjes
- 1 el bouillonpoeder of 1 kippenbouillonblokje
- 1 tl zwarte peper
- 2 el zonnebloemolie
- optioneel: groene olijven en hete peper

VOORBEREIDING

Snij de kip in stukken en verwijder het vel. Snij de uien in reepjes en hak de knoflook fijn. Doe alles samen in een grote kom.

Pers de citroenen en giet het sap bij het kip-uimengsel, samen met de mosterd, de bouillon en de peper. Meng alles goed door elkaar (met je handen!) en laat het mengsel een nacht marineren in de koelkast.

BEREIDING

Verhit de olie in een grote pan. Voeg daarna de kip toe (met de uien en alle marinade) en doe er ten slotte de laurierblaadjes en eventueel de hete peper bij.

Stoof de kip Yassa gedurende 30 tot 40 minuten. Heb je de kip graag krokant? Haal de kipstukken dan uit de pot en bak ze nog even apart zonder de uien in wat olie.

Voeg de olijven toe en serveer de kip Yassa met rijst en een schijfje citroen. Smakelijk!

4 AARDAPPELGRATIN MET DUILEASC — LANDLESS (IERLAND)

“In Ierland hebben we niet zoveel nationale schotels, maar dit gerecht is echt de moeite. Deze aardappelgratin maak je met duileasc (of dulse). Dat is een soort zeewier dat groeit in de Atlantische Oceaan. Het gerecht is romig en vol knoflooksmaak, je zou nooit denken dat het eigenlijk veganistisch is.”

LANDLESS
vr 30 jan, 20.15 uur
Begijnhofkerk,
Begijnhof, Turnhout
(wachlijst)

5 CACHUPA — NANCY VIEIRA (KAAPVERDIË)

“Mijn favoriete gerecht uit de keuken van mijn land is cachupa. Het is een stoofschotel met bonen en maïs, en met vlees of vis. Cachupa is meer dan alleen eten, meer dan zomaar een maaltijd. Voor mij staat het synoniem voor familie-entjes in het weekend en gezellig samenzijn met muziek op de achtergrond.”

NANCY VIEIRA
za 28 feb, 20.15 uur
KUUB

“De gevangenis kijkt ons recht in de ogen. Ga naar die afvalput en kijk waar we zelf de steek lieten vallen”

Vier ex-gedetineerden leggen in ‘De Gevangenis’ het gevangeniswezen bloot. De theatervoorstelling schetst geen fraai beeld van de strafinrichtingen in ons land. Waar faalt het systeem? En kan het anders? Daarover praten regisseur Lara Staal en Serge Rومان, directeur van de gevangenis van Merksplas en auteur van kritische columns over de Belgische gevangenissen.

tekst: Matthias Van Milders
foto's: Bart Van der Moeren

Voor Serge Rومان is Freddie Konings, een van de spelers in ‘De Gevangenis’, geen onbekende. De rapper zat zijn celstraf uit in Merksplas, maar ook nadien hebben ze nog contact gehad. “We hebben een lang parcours samen”, zegt de gevangenisdirecteur. Voor het dubbelinterview met Lara Staal zit hij in de artiestenbar van de Warande. Het raam biedt een blik op de gevangenis van Turnhout. Tot kort voor het interview hing op de gevangenisgevel een spandoek met de woorden ‘Vol is vol’. Het zou de relevantie van de voorstelling ‘De Gevangenis’ kunnen samenvatten, maar voor Serge Rومان is dat niet het geval. “‘Vol is vol’ gaat enkel over de capaciteit. Er loopt veel meer mank in het systeem. Zelfs als de gevangenissen niet vol zouden zitten, hebben we een groot probleem.”

Lara Staal is het met hem eens. Voor haar voelt de slogan als “een enorme simplificatie” van een problematisch systeem dat ze als geheel in vraag stelt. Toch wil Serge Rومان geen afbreuk doen aan het spandoek, dat deel uitmaakt van een

protest dat hij mee initieerde samen met vele anderen binnen het gevangeniswezen. “Deze actie gaat enkel over het probleem van de grondslapers. Elke dag slapen er meer dan vierhonderd mensen op de grond in de Belgische gevangenissen en dat aantal neemt toe. Blijkbaar ligt daar niemand van wakker. Maar als je vandaag in de gevangenis werkt of wordt opgesloten, raak je beschadigd. Gevangenschap is sowieso een moeilijke periode. En te veel mensen op een te kleine oppervlakte, dat zorgt voor incidenten. De potjes koken over. Bewoners en medewerkers worden verkracht. Voortdurend zijn er grote vechtpartijen.”

Wat moet er gebeuren om de overbevolking te stoppen?

Serge Rooman: “Alleen een collectieve genademaatregel voor de grondslapers brengt zuurstof op korte termijn. Maar de publieke opinie is compleet tegen en politici hebben daar angst van.”

Lara Staal: “Verandering kan er pas komen als we als samenleving anders gaan kijken naar gedetineerden. Nu zitten we in een law and order-verhaal van langer en harder straffen. Wil je de publieke opinie op dat vlak keren, dan is er moed nodig van de politiek. En die is er nu niet.”

Serge Rooman: “Hardheid lokt boosheid uit. In de gevangenis zouden we moeten luisteren naar de verhalen van de gedetineerden en hen stap voor stap wegleiden van crimineel gedrag. De omgeving moet ook veel kleiner en wat huiselijker. Je moet mensen laten voelen dat je hen een tweede kans kunt. Dan is de kans bijzonder groot dat het gaat lukken.”

De recidivecijfers zijn hoog. Kan je daaruit concluderen dat het systeem van zware gevangenisstraffen niet werkt?

Serge Rooman: “Precies. Voor we mensen opsluiten, moeten we eerst heel wat andere dingen doen. Elke cent die je investeert in preventie, rendeert. Freddie Konings nam jonge kerels mee naar de gevangenis van Merksplas. Hij toonde hen zijn volledige traject in de gevangenis, ook zijn kamer en de douches. Hij heeft het beeld van een gevangenisstraf volledig gederomantiseerd. Het is moedig dat hij dat heeft gedaan. Hij had het er moeilijk mee.”

→ “Elke cent die je investeert in preventie, rendeert. Freddie Konings nam jonge kerels mee naar de gevangenis van Merksplas. Hij heeft het beeld van een gevangenisstraf volledig gederomantiseerd. Het is moedig dat hij dat heeft gedaan. Hij had het er moeilijk mee.”

– Serge Rooman

Wordt die visie gedeeld binnen het gevangeniswezen?

Serge Rooman: “Er zijn zeker mensen die hetzelfde voelen en er ook zo over denken. Maar dat is niet per se de overgrote meerderheid. Je mag de impact van jarenlang in een gevangenis werken niet onderschatten. Alle bewoners hebben iets op hun kerfstok, en die zitten dag in dag uit samen in niet al te beste omstandigheden.”

Lara Staal: “Werk je in een gevangenis, dan normaliseer je iets wat helemaal niet genormaliseerd mag worden. Iedere keer als je een deur op slot doet, sluit je iemand op. Dat is al zo gewelddadig op zichzelf. Laat staan dat mensen dan nog eens over elkaar heen moeten stappen omdat er geen plek is. Dat er door gebrek aan personeel weinig activiteit of bezoek is. Gedetineerden zijn mensen met gebruiksaanwijzingen, die vastgelopen zijn, vaak gebroken en getraumatiseerd binnenkomen. Daarbovenop komt dan nog de detentieschade. Geloof jij nog wel, Serge, dat als de gevangenis niet overvol zou zitten, er wel iets goeds kan gebeuren?”

Serge Rooman: “Ja, maar onder veel voorwaarden. Dan hebben we andere gebouwen nodig, waar gedetineerden in kleine groepen samenleven. Alles

moet in functie staan van het terug op het spoor geraken.”

Lara Staal: “Het ‘vol is vol’-probleem oplossen, lost de essentie niet op. De gevangenis is een door en door problematisch instituut dat meer kwaad doet dan goed. En dat weten we eigenlijk al heel lang. Wat mij betreft moet het hele systeem op de schop. Het is ook gelinkt aan onze samenleving waarin minderheidsgroepen en mensen met een migratieachtergrond systematisch worden benadeeld. Zij hebben veel meer kans om terecht te komen in drugsverslaving, drugshandel en allerlei criminele activiteiten. Het is heel pijnlijk dat zo weinig mensen dit verhaal vertellen. De gevangenis, wat mij betreft, kijkt ons recht in de ogen. Ga naar die afvalput en kijk waar we zelf de steek hebben laten vallen. 95% van de gedetineerden moet überhaupt nooit in een gevangenis terechtkomen. Die moeten we anders opvangen.”

“Bahadir, een van de spelers uit de voorstelling, heeft 27 jaar vastgezeten. Stond hij weer buiten, dan hadden zijn connecties een appartement voor hem geregeld waar de coke gewoon klaarlag op

tafel. Het was kiezen tussen dat of de wachtlijsten van de nachtopvang. Het kostte enorm veel moeite om alle banden door te knippen. Uiteindelijk deed hij dat, maar hij heeft nog steeds geen huis. Hij kan geen leven opbouwen zonder dak boven zijn hoofd en de rust die dat geeft. Dat maakt hem echt kapot.”

“In de gevangenis kan je er niet toe komen om aan je eigen pijn, je zelfhaat of de formulering van excuses te werken. Je bent gewoon aan het overleven. Uit verveling blijf je verder handelen en rook je wat af om niet gek te worden en je een beetje te kunnen ontspannen en te slapen. En dan gaan wij je nog eens extra straffen als er drugs gevonden worden.”

Serge Rooman: “Het is wel zo dat je in een inrichting een signaal moet geven, hoor. Drugs zorgen ervoor dat bepaalde groepen een enorme impact hebben op het leefklimaat. Die bepalen hoe het loopt op de wandeling en op de afdelingen. Andere gedetineerden hebben gewoon geen keuze op bepaalde momenten. Anders worden ze afgeranseld, punt. Dat gaat over zoveel geld, het is een echte business.”

Kan de gevangenis vandaag, ondanks de crisis, een rol spelen bij de re-integratie van gedetineerden in de maatschappij?

Serge Rooman: “Op de manier waarop we nu moeten werken, is dat haast niet mogelijk. En nog eens, ook als er geen overbevolking is, moeten wij de zaak herdenken en herbouwen. De detentiehuisen (kleinschalige inrichtingen voor kortgestraften – red.) vind ik zeer goed. Er zijn al goede ervaringen, zoals in Kortrijk waar het recidivecijfer zakt. Ik ben een voorstander om de korte straf uit te voeren. Want hoe langer je wacht, hoe langer iemand ongestraft voortdoet. En het moet net mislukken, liefst van bij het begin.”

Na een uur is het vuur nog lang niet uit het gesprek. Als Serge Rooman en Lara Staal na een pauze voor de foto's weer binnenwandelen, is de conversatie nog steeds volop aan de gang. “Voor mij is het best wel confronterend, ook in de goede zin van het woord, om te zien hoeveel intelligentie en analyse er zit bij mensen zoals jij”, zegt Lara Staal. “En iedere dag stap je die poort weer binnen. Ik weet niet of ik je voor gek moet verklaren of dat ik je bewonder omdat je het niet loslaat en de hel overlaat aan de anderen. Of kun je er niet meer weg, omdat je er deel van bent geworden?”

→ “Ik weet niet of ik je voor gek moet verklaren of dat ik je bewonder omdat je het niet loslaat en de hel overlaat aan de anderen. Of kun je er niet meer weg, omdat je er deel van bent geworden?”
– Lara Staal

Serge Rooman: “Ik val niet samen met de gevangenis. Onmogelijk. Maar mensen zitten daar. En ofwel probeer je iets van binnenuit te veranderen. Ofwel doe je dat niet, maar dan gebeurt er ook echt niks. Want niemand ligt ervan wakker. Misschien is mijn geluk wel dat ik als filosoof in de gevangenis voortdurend de vraag stel: ‘Klopt dit wel?’. Als je lang genoeg blijft en je blijft op dezelfde nagel kloppen, kan je het verschil maken. In Merksplas hebben we de omstandigheden van de ontoerekeningsvatbare bewoners verbeterd. Daar

is voor gestreden. Ik kan dat niet achterlaten. Soms is het heel moeilijk. Maar als er geen oog binnen zit, dat ziet dat er iets mis is, is er ook geen mond meer die het gaat vertellen.”

Lara Staal: “Ik weet van de spelers hoe mensen zoals jij, maar ook bepaalde cipiers het verschil hebben gemaakt, om nog hoop te houden in de mensheid, om de dag door te komen. Dat is extreem belangrijk, want ze zijn volledig afhankelijk van de mensen die er werken. Die zijn hun enige steun en toeverlaat.” “Intussen werk en leef jij in een land dat structureel de wet overtreedt. Dat is toch absurd? Je bent deel van een misdadig apparaat, of je nu wilt of niet. En nogmaals, ik zit hier echt niet om je aan te vallen, want ik heb ook enorm veel bewondering voor wat je doet.”

Serge Rooman: “Ik voel me niet deelachtig aan een misdadig apparaat. Ik voel me deelachtig aan een apparaat dat totaal ontoereikende middelen heeft om uit te voeren wat letterlijk in de wet staat.”

Vindt ‘De Gevangenis’, en het feit dat er ex-gedetineerden in meespelen, weerklank binnen de gevangensmuren?

Serge Rooman: “Theater is iets voor de bevoorrechte klasse. Daarmee heb ik niks slechts gezegd. Maar de mensen over wie het stuk gaat, gaan bijna nooit naar het theater.”

Lara Staal: “Dat weet ik. Maar wil je de publieke opinie beïnvloeden, dan heb je de gegoede middenklasse nodig. Die heeft nog altijd een behoorlijke impact als electoraat. We hebben best wat berichten gekregen naar aanleiding van het interview met Bahadır in De Standaard. Er

zijn vrijwilligers die met gedetineerden dat artikel hebben gelezen en daarover hebben gepraat. Wij willen heel graag iets organiseren in de gevangenis met één speler rondom het videomateriaal uit de voorstelling.”

“Het contrast tussen wat wij in de repetities creëren en de situatie daarbuiten is zo groot. Bahadır ervaart dat iedereen met hem wil praten, maar ‘s nachts moet hij weer naar de nachtopvang en wordt de politie gebeld omdat ze hem een lastige klant vinden. Het ene moment is hij de intellectueel die Dante heeft gelezen en het andere moment is hij gewoon een lastpak.”

Serge Rooman: “Er verandert wel wat. In het nieuwe strafwetboek staat dat men moet beargumenteren waarom men iemand naar de gevangenis stuurt. Er volgt niet automatisch een gevangenisstraf. Advocaten kunnen daarover discussie voeren. De wet van 2005 is fantastisch, vind ik (de basiswet betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden – red.). Die zegt letterlijk dat de gevangenisstraf alleen maar bestaat uit het beperken van de vrijheid van komen en gaan. Jammer genoeg wordt die wet niet goed of gebrekkig uitgevoerd, maar er is tenminste al een wettelijke grond waar advocaten en critici kunnen op inspelen.”

“Ik denk dat wij authentieke boodschappen en heldere analyses moeten blijven brengen naar het brede publiek. Herhaling helpt. Je kan niet moord en brand schreeuwen voor een humanitaire crisis op 5000 kilometer van hier en het tegelijk oké vinden dat in eigen land meer dan vierhonderd mensen gewoon op de grond liggen. Dat zijn toch twee maten en twee gewichten? Het is hier niet oké. En ik zal mensen daarmee blijven confronteren.”

SERGE ROOMAN AAN HET WOORD

Bibliotheek Turnhout presenteert vanaf 12 januari een literaire reeks rond justitie. In deze reeks leest onder anderen Serge Rooman voor uit zijn boek ‘Penitentiaire diptieken’.
Meer info vind je op turnhout.bibliotheek.be

DE GEVANGENIS
Lara Staal / NTGent
do 23 apr
20.15 uur
Schouwburg

Daar is de laatste Bonte Zondag van het jaar!

**BONTE
ZONDAG**

Op zondag 14 december houden we onze laatste familiedag van 2025. Op deze Bonte Zondag kan je aan boord van een muzikale boot. En er is ook dans voor en door verschillende generaties.

foto: Kurt van der Elst

tarten de wetten van de wilde zeeën. Ze maken muziek, dansen en zingen, en bouwen aan spannende plannen voor morgen. De Floep Gloep Sloep is een spitsvondig en uniek werk van kunstenaar Joris Van de Moortel. In 2024 had hij al een solotentoonstelling in de Warande. Nu is hij terug voor 'Kunstoppad5', de kunstzinnige workshop samen met onze huispartner Kunst in Zicht.

**zo 14 dec
13.30 tot 16 uur
Glazen Zaal**

VAAR MEE UIT MET DE FLOEP GLOEP SLOEP

Beeld je een experimentele instrumentenboot in, met de geluidskwaliteit en uitstraling van een luide elektrische gitaar. Jij kan mee aan boord voor een tocht door wilde wateren naar verre landen. De matrozen zijn moedig en tegendraads, en ze

DANSEND OP ZOEK NAAR DE BRON

In 'bron' zie je negen dansers van verschillende generaties, maar met een gelijkwaardige positie. Dit is dan ook bij uitstek een voorstelling voor families en andere gezelschappen van verschillende leeftijden. De dansers willen in 'bron' terugkeren naar de essentie, in een symfonie van tegenstellingen.

Deze toegankelijk voorstelling van Kabinet K getuigt van kwetsbaarheid, verbeelding en kracht in menselijke verhoudingen. Begeleid door livemuziek zoeken de dansers naar wat hen verbindt. Kabinet K stond al vaker in de Warande.

**zo 14 dec
15 uur
Schouwburg**

7 vragen over Cirkant vzw, partner van de Warande

Als open huis werkt de Warande vol overtuiging samen met Cirkant vzw, een organisatie uit de jeugdzorg. In december zetten we ons partnerschap extra in de verf. De opbrengst van de solidaire bijdragen bij tickets en Warande- gadgets gaan dan integraal naar Cirkant. En op donderdag 18 december slaan de Warande en Cirkant de handen in elkaar voor de Warme Tafel. Maak alvast kennis met Cirkant, bekeken door de ogen van hulpverlener Tinne en jongeren Kayla (21) en Jana (18).

tekst: Matthias Van Milders
foto's: Cirkant vzw

1 WAT IS CIRKANT?

Tinne: "Cirkant is een organisatie binnen de integrale jeugdzorg die jongeren en gezinnen begeleidt in de Kempen. Als een kameleon stellen we ons hulpaanbod continu af op de noden van jongeren en op de maatschappelijke evoluties. Onze diensten gaan van leefgroepen waarin kinderen en jongeren verblijven, over thuisbegeleiding, tot delictgerichte contextbegeleiding, crisisbegeleiding of herstelbemiddeling."

"Ik werk voor de projectdienst. Bij ons komen jongeren iets doen, om van daaruit tot leren te komen. Dat is ervaringsleren. En vaak vloeit daar ook een gesprek uit voort. We vertrekken vanuit interesses van jongeren en maken theater, gaan stappen of organiseren een klimproject. Zo bevestigen we hun identiteit en ontdekken ze dat ze het waard zijn om op deze wereld te zijn."

2 HOE WERKT CIRKANT?

Tinne: "We willen jongeren en hun gezinnen in hun eigen kracht zetten en het vertrouwen geven om het ook alleen te kunnen. Typisch voor Cirkant is dat we heel sterk op maat werken en zoeken wat gezinnen en jongeren nodig hebben. Zo lang

het nodig is, blijven wij er voor hen. Een groot pijnpunt in de jeugdzorg is immers dat jongeren vaak moeten veranderen van voorziening of hulpverlener.”

Kayla: “Mijn traject bij Cirkant verliep in verschillende stappen. In het begin verbleef ik in een residentie, daarna kreeg ik thuisbegeleiding van een contextbegeleider. Ik ging verschillende keren met Tinne op staptocht naar de Ardennen als een soort time-out: even weg van alles om vanuit die rust terug te kunnen nadenken over wat ik nodig heb. Op een bepaald ogenblik woonde ik zelfs enkele weken bij een gezin in Limburg om volledig tot mezelf te komen. Ik hielp er in een B&B, restaurant en wijnboerderij. Best confronterend, maar ik vond er terug mijn eigen stem.”

Jana: “Ik deed ook verschillende time-outprojecten. Maar ik begon in de leefgroepen en verbleef in verschillende residenties. Vandaag kan ik nog steeds bij Cirkant binnenvallen voor een babbel en een koffie. En ik word nu begeleid in autonoom wonen.”

Kayla: “Cirkant volgt je en als ze merken dat het nodig is, zijn ze nabij. Soms dacht ik: ‘Ik heb geen zin om te luisteren naar het gezaag van mijn contextbegeleider.’ Maar dan kwam hij toch en hadden we uiteindelijk een goed gesprek waaruit ik echt iets haalde. Eigenlijk leg je samen een parcours af.”

Jana: “Ze kunnen soms heel irritant zijn. Dat mag je zeker noteren.”

Tinne: “Dat doen we bewust. We blijven op knoppen duwen omdat we weten dat er iets kan veranderen.”

3 WAT BETEKENT CIRKANT VOOR JONGEREN?

Jana: “Goh, veel. Het is als jongere niet altijd makkelijk om in een voorziening te wonen. Op sommige momenten stak ik een dikke middelvinger op naar de hele wereld. Maar Cirkant is er altijd. Dat geeft me een veilig gevoel.”

Kayla: “Eigenlijk had ik nood aan een langdurige opname in een psychiatrische voorziening. Maar zoals geweten zijn de bedden heel schaars. Cirkant was niet exact wat ik nodig had, maar het was wel de beste optie op dat moment. Zij zorgden voor continuïteit. In de periodes waarin ik niet naar school kon gaan, hielp Cirkant me aan een zinvolle tijdbesteding zodat ik me soms terug wat nuttig voelde. En toen ik eindelijk de hulpverlening kreeg die ik nodig had, bleef mijn contextbegeleider van Cirkant me opvolgen.”

Tinne: “Door gewoon aan jongeren te zeggen dat we er voor hen zijn en blijven, bieden we continuïteit en veiligheid. Want heel vaak is de wereld onveilig voor jongeren. Bij ons kunnen ze uitbarsten en toch blijven wij er voor hen. Kunnen wij niet helpen, dan zoeken we de juiste hulpverlening. Blijven deuren gesloten, dan gaan we daarop bonken. Lopen zaken vast, dan signaleren we dat aan de politiek.”

4 MERKEN JONGEREN VERANDERING TIJDENS HUN TRAJECT BIJ CIRKANT?

Kayla: “Mijn belangrijkste verandering is dat ik evolueerde van heel vaak gedrag stellen naar geen gedrag stellen. Daardoor is het nu mogelijk om naar school te gaan of thuis te verblijven. Ik kan mezelf nu uiten met woorden en leerde om over mezelf te praten. Vaak had ik het gevoel dat ik alleen was en dat niemand mij begreep. Ik wil nu anderen helpen met mijn verhaal en schreef zelf een boek. Dat probeer ik nu uit te brengen.”

Jana: “Doorheen de jaren leerde ik om mijn gevoelens juist te verwoorden. Ik denk wel dat ik altijd een goed zelfinzicht had, maar ik kon soms heel boos zijn. Nu zie ik veel beter dat er twee kanten aan een verhaal zijn.”

Tinne: “Kayla en Jana zijn zó immens veranderd. Waar ze vroeger de chaos niet konden vatten of verwoorden, en die uitten in gedrag, kunnen ze nu hun gedachten en gevoelens wel verwoorden. Dat vind ik keigraaf, want dat doen ze zelf.”

5 WAT BETEKEN DE NAAM CIRKANT?

Tinne: “Voeg de woorden ‘cirkel’ en ‘vierkant’ samen en je krijgt Cirkant. De cirkel staat voor het constant zoeken naar verbondenheid en warmte. We willen jongeren een plekje geven waar ze zich thuis kunnen voelen, zonder dat wij bepalen wat hun thuis is. Een cirkel is ook een beweging, we zorgen ervoor dat jongeren niet geblokkeerd raken. En het vierkant is dan weer de rots in de branding die we willen zijn. Af en toe moeten we de situatie structureren, moeilijke beslissingen nemen of de grens trekken. Waar de cirkel staat voor het gevoel, is het vierkant meer de ratio. Het zijn onze twee steunpilaren.”

6 HOE GROOT IS DE NOOD AAN ONDERSTEUNING BIJ JONGEREN VANDAAG?

Tinne: “Die nood is heel hoog. De maatschappij is voor jongeren zo complex om in op te groeien. Er zijn constant prikkels, zeker ook via de smartphone. De lat ligt heel hoog in deze maatschappij. Als er één ding loont, is het investeren in kinderen en jongeren, want zij zijn de toekomst. Toch is er een schrijnend tekort aan hulpverlening. Dat is absurd.”

Jana: “Op TikTok zie je zoveel filmpjes over hoe je kunt afvallen, dat is vandaag heel gewoon. Maar het maakt jongeren zo onzeker. Ze gaan zich vergelijken met anderen. Niet iedereen kan daar goed mee omgaan. Je moet daar genoeg draagkracht voor hebben.”

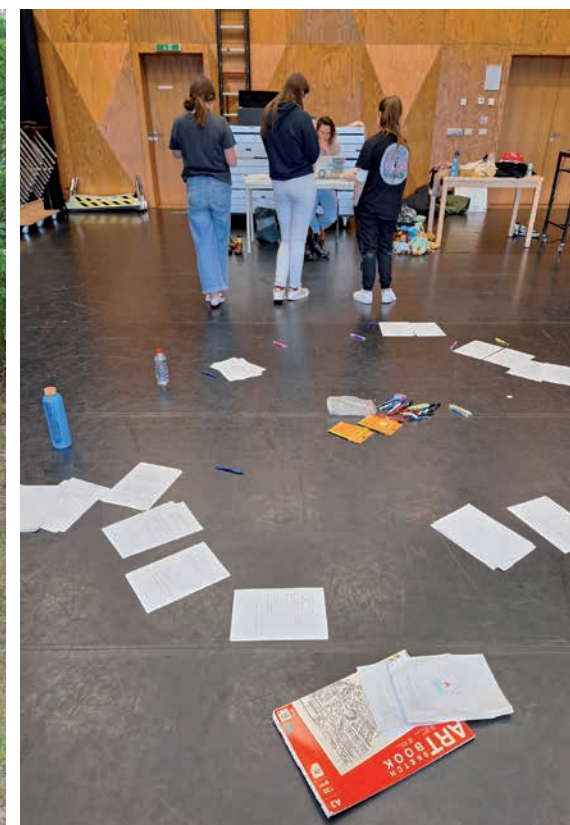
7 HOE ZIET DE SAMENWERKING TUSSEN CIRKANT EN DE WARANDE ERUIT?

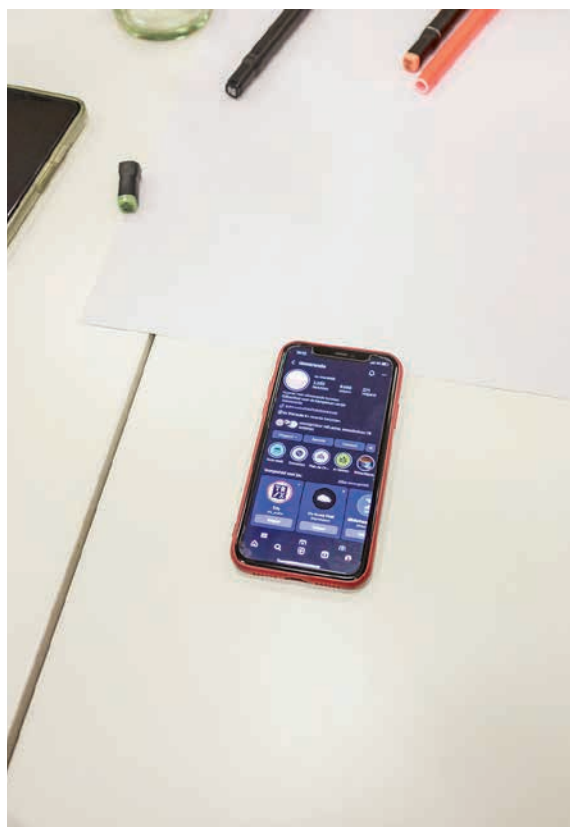
Tinne: “Wij geloven heel sterk in theater als methodiek. Het biedt altijd de veiligheid van het spel. Het is een fijne manier om met jongeren te werken rond zelfvertrouwen, of om bepaalde thema's uit hun rugzak aan te raken. Met het theaterproject met de Warande halen we jongeren uit hun isolement. Dat lukt omdat de Warande zo'n open huis is, met zo'n fantastische cultuur. We voelen gewoon dat Cirkant hier leeft en erkenning krijgt.”

“Onze jongeren komen vaak schuchter binnen in de Warande. Maar het is heerlijk om te zien hoe ze zich na een tijd helemaal op hun gemak voelen. En dat is puur te danken aan hoe de Warande zich verhoudt tot onze jongeren. Ze voelen zich hier gezien en gehoord. Dat vind ik echt van goudwaarde. Het geeft jongeren het gevoel dat ze er mogen zijn op deze wereld, dat ze belangrijk zijn.”

“Met jongeren kom ik ook geregeld naar expo's in de Warande. Kunst kan ervoor zorgen dat je over bepaalde thema's begint te babbelen. Ook de bib kan een ontdekking zijn voor jongeren die dat niet van thuis uit leerden kennen.”

**DE WARME TAFEL
TIJDENS DE WARME MAAND
VOOR CIRKANT**
do 18 dec
van 17.30 tot 20 uur
Centrale Hal
gratis, zonder inschrijven
meer info op pagina 4

© Victoriano Moreno

“In de Warande wordt de passie voor kunst geboren”

Hoe ziet de toekomst van de Warande eruit? Een groepje gemotiveerde jongeren denkt erover na tijdens drie creatieve sessies. Dat doen ze onder begeleiding van AmuseeVous, gespecialiseerd in jongerenparticipatie in de culturele wereld. Na de eerste sessie delen vier jonge Warandefans hun dromen en ideeën.

Ik denk dat er nog wel ruimte is voor gezelschappen die voorstellingen maken met en voor jongeren, zoals Fabuleus. Dat zou ik superleuk vinden. En Theater Artemis mag zeker nog eens terugkeren. Zij maken heel humoristische voorstellingen voor kinderen.”

Wat wil je zelf doen in de Warande?

“Ik vind het heel leuk dat ik deel mag uitmaken van dit project. We hebben al enkele ideeën waarin jongeren het voortouw kunnen nemen, zoals de programmatie of een jongerenfestival. Daarover wil ik heel graag mee nadenken. Ik studeer kunst- en cultuurbemiddeling. Op het podium hoef ik niet te staan, maar ik wil wel graag achter de schermen actief zijn.”

Wat kan de Warande betekenen voor jongeren?

“De Warande kan de derde plek zijn die veel jongeren zoeken. Ze missen vaak zo'n plek naast thuis en de school, een ontmoetingsplek waar ze zich welkom voelen.”

MARTIN (19), TURNHOUT

Wie of wat wil jij zeker zien op het podium van de Warande?

“Graag zie ik veel muzikaal talent, niet alleen de grote kleppers, maar ook minder bekende namen. Zo kan het publiek hen ook ontdekken. Hertenhout is mijn coach bij m i k s (het artistiek lanceerplatform voor jong talent – red.). Hij speelt veel intieme concertjes, maar ik wil hem ook eens op een groter podium als dat van de Warande bezig zien. En ik heb ook veel vrienden die muziek maken en toonkansen zoeken.”

Wat wil je zelf doen in de Warande?

“Als Nobody Yet speel ik pop, folk en indie. Het is vaak rustige

muziek, maar ik kan er wel een twist aan geven. Ik kreeg al best wat toonkansen door m i k s, maar ik zou graag ook eens een eigen concert spelen in de Warande.”

Wat kan de Warande betekenen voor jongeren?

“Ik zie de Warande graag heel veel kansen blijven geven aan jongeren om hun creativiteit te tonen. Ze helpen je daar echt mee. Wat de Warande ook doet, is rust brengen. Je kan er echt jezelf zijn.”

BINK (19), BAARLE-HERTOG

Wie of wat wil jij zeker zien op het podium van de Warande?

“Ik zag al heel veel in de Warande, vooral theater en ook dans.

© Victoriano Moreno

NOAH (16), VOSELAAR

Wie of wat wil jij zeker zien op het podium van de Warande?

“De programmatie van de Warande is nu al heel leuk, maar ik mis wel meer aanbod voor jongeren. Onlangs was er de try-out van Dikke, daar kwamen natuurlijk veel jongeren op af. Geef mij maar meer rappers, of voorstellingen rond thema's waarmee jongeren bezig zijn. Elmer uit Nederland zou ik heel leuk vinden. Die is ook bij ons bekend.”

Wat wil je zelf doen in de Warande?

“Met de Gangjongeren wil ik wel iets doen, zodat ze een plekje hebben waar ze altijd naartoe kunnen. Ik vind het wel belangrijk dat alle jongeren die in de Warande komen respect hebben voor elkaar. Dat kan door ze in contact te brengen met elkaar en na te gaan wat iedereen fijn vindt. Ik stond zelf al op het podium in de Warande

met KAAIMAN (theaterwerking voor jongeren – red.) en met m i k s.”

Wat kan de Warande betekenen voor jongeren?

“Je kan er dingen uitproberen. Het kan ook een plek zijn van ontmoeting tussen jongeren. Jongeren verschillen van elkaar, ook op cultureel vlak. Door gesprekken kan je van elkaar leren.”

REIN (20), VLIMMEREN

Wie of wat wil jij zeker zien op het podium van de Warande?

“Als theaterstudent ga ik vooral naar de Warande om theater te kijken. Ik zie er graag de bekendere gezelschappen passeren zodat ik die dicht bij huis kan zien. Ik zag er Sidi Larbi Cherkaoui, dat is best spectaculair voor de Kempen. Maar even goed wil ik nieuwe projecten van opkomende makers zien. En intiemere

producties zoals die van Louis Janssens of het werk van WOLF WOLF. Die betekenen veel voor mij als persoon en als student.”

Wat wil je zelf doen in de Warande?

“Ik zou heel graag spelen in de Warande met iets wat ik zelf heb gemaakt, bijvoorbeeld samen met klasgenoten of andere jongeren. Dat kan de deur openen om ook elders te spelen en om mensen te leren kennen.”

Wat kan de Warande betekenen voor jongeren?

“Voor mij heeft de Warande al veel betekend. Mijn passie voor kunst is er geboren. Als plek waar kunst leeft, betekent de Warande veel voor jongeren, gewoon om er te zijn of om er te mogen experimenteren. Zo mochten we met KAAIMAN in de grote zaal werken, dat was heel cool.”

Wat vinden jullie van ons?

© Dries Luyten

Cultuurhuis de Warande en Bibliotheek Turnhout vragen je mening.

De Warande doet samen met bibliotheek Turnhout mee aan het grote SentoVox-publieksonderzoek. Zo willen we de noden en wensen van onze bezoekers nog beter leren kennen. Waar doen we het goed, waar kunnen we verbeteren en hoe maken we ervaringen bij ons zo aangenaam mogelijk? De enquête is volledig anoniem en neemt ongeveer 20 minuten in beslag.

Scan de QR code, geef je mening, red 1 vierkante meter regenwoud en win een reisvoucher ter waarde van 1000 euro!

Krijgt Turnhout met de KUUB een echte muziekclub?

© Bart Van der Moeren

De KUUB in de Warande is de grootste concertzaal van de Kempen. Maar deze plek kan nog veel meer betekenen. Daarom onderzoekt de Warande of in de KUUB ook een muziekclubwerking mogelijk is. Samen met partners VI.BE en Hogeschool PXL-Music organiseerde de Warande twee enquêtes. Daarin konden artiesten, organisatoren en muzikliefhebbers hun wensen, dromen en verwachtingen aangeven. De resultaten worden bekendgemaakt op zondag 15 februari 2026 tijdens KLANKBORD, de inspiratiedag voor de Turnhoutse muzieksector.

Muzikliefhebbers uit de Kempen moeten voor een concert in een middelgrote zaal naar Antwerpen, Breda of Eindhoven. Of naar Turnhout natuurlijk, waar de KUUB plaats biedt aan een staand publiek van 800 muzikfans. Het idee om van de KUUB naast een concertzaal ook een muziekclub te maken, leeft al lang. De Warande wil daar nu werk van maken.

VERSTERKING VAN DE REGIONALE MUZIEKSCÈNE

“Muziek leeft in de Kempen”, zegt Louise Verbeeck, programmator staande concerten. “We willen ons programma van staande concerten daarom nog verder uitbouwen. Maar er is meer, want als muziekclub kan de KUUB de regionale

KLANKBORD inspiratie opdoen en ervaringen delen

De resultaten van de twee muzikenquêtes van de Warande worden onthuld op KLANKBORD. De inspiratiedag van de Turnhoutse muzieksector vindt plaats op zondag 15 februari 2026 in de Warande. Je kan die dag jouw stem laten horen. Op het programma staan verder ook boeiende talks en kansen om interessante contacten te leggen binnen de regionale muziekscène. En uiteraard krijg je ook een blik op de toekomst van de KUUB. Je kan tijdens KLANKBORD dus niet alleen je zeg doen, maar ook een boel inspiratie opdoen.

zo 15 feb, namiddag
KUUB, onthaal aan de
Rode Toog
gratis, inschrijven vanaf
januari

muzieksène versterken. Denk daarbij aan talentontwikkeling, podiumkansen voor lokaal talent, communitybuilding en nauwe samenwerking met het lokale muziekveld. Om te weten waar artiesten, organisatoren en muziekliefhebbers uit de regio écht nood aan hebben, organiseerden we de twee enquêtes.”

BEVRAGING VAN ARTIESTEN ÉN PUBLIEK

Heeft de regio Turnhout voldoende repetitieruimtes en podia voor aanstormend talent en gevestigde waarden? Is er effectief nood aan een muziekclub in Turnhout? Deze en andere vragen kregen artiesten en organisatoren voorgeschied in de enquête van de Warande en VI.BE, het steunpunt voor artiest en muzieksector. De lokale muziekcommunity weet beter dan wie ook welke noden er zijn. Daarom bevroegen beide organisaties muzikanten, dj's, producers, multi-performers en organisatoren uit de regio.

Een muziekclub richt zich uiteraard niet alleen op muzikanten, maar ook op het publiek. De Warande en Hogeschool PXL-Music voerden een breder onderzoek naar de toekomst van een duurzame muziekclub in Turnhout. In die enquête konden muziekliefhebbers vertellen hoe zij de concerten in de KUUB ervaren.

EN WAT MET DE RESULTATEN?

Met de uitkomst van de twee enquêtes gaat de Warande aan de slag. De resultaten worden voorgesteld op zondag 15 februari tijdens KLANKBORD, de inspiratiedag van de Turnhoutse muzieksector. De uitkomst van beide enquêtes zal mee vormgeven aan de KUUB van morgen. De Warande gebruikt de resultaten dus effectief om de toekomstplannen te bepalen.

LIFT

LIFT LATE SHIFT Belgisch toptalent in de KUUB

De Warande sluit de Week van de Belgische muziek af met een late shift van LIFT. Die start om 21 uur en niet om 20.15 zoals gewoonlijk.

Op zaterdag 7 februari 2026 jaagt Affaire een aanstekelijke sound

van off-beat drummachines, synths en snijdende gitaren door de KUUB. Met een eclectische mix van hoekige elektro en gruisige gitaarrock staat het duo klaar om de wereld te veroveren.

LIFT is de concertreeks van de Warande waarin je de artiesten van morgen ontdekt. Verwacht geen brave line-ups of voorspelbare sets, maar rauwe energie, verrassende genres en artiesten die op het punt staan door te breken.

De affiche van 7 februari wordt nog verder uitgebreid. Maar het staat vast dat dit een elektronische editie van LIFT wordt, met een cross-over tussen dj's en liveacts. Ook op andere plekken in Turnhout kan je die dag trouwens meedeinen, dansen of headbangen op Belgische livemuziek.

za 7 feb
21 uur
KUUB (staand)

Voorjaar 2025

Met wegwerpcamera's in de hand trokken onze Gangjongeren door en rond het gebouw.

Ze legden vast wat voor hen telt: plekken om te hangen, beelden die blijven plakken, details die vaak niemand ziet.

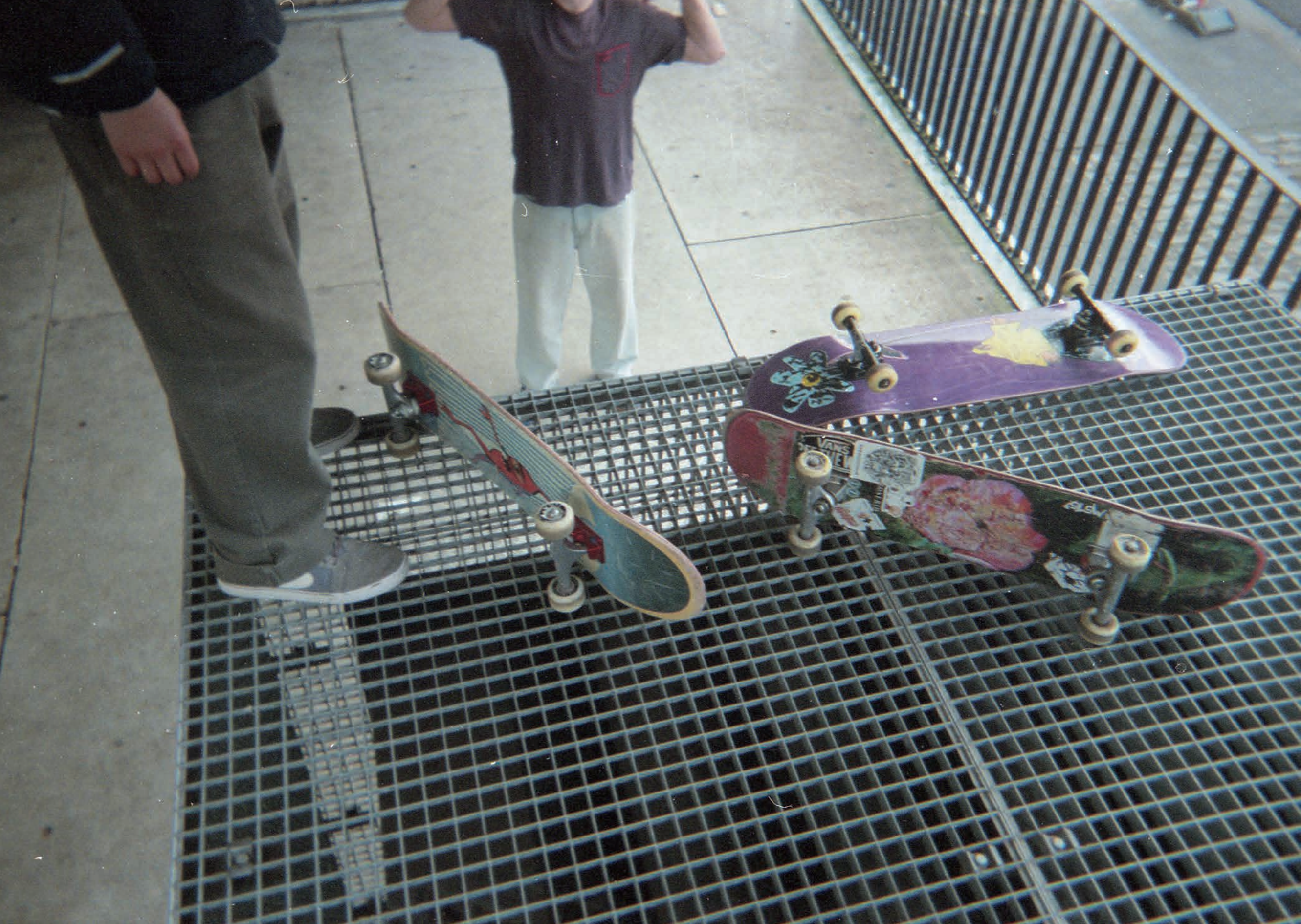

Dec

do 4 dec
Josef Nadj
Full Moon
20.15 uur – Schouwburg

vr 5 dec
DAAN
20.15 uur – KUUB

vr 5 dec
Willy presents
The Best Songs
in the World
20.15 uur – Schouwburg

za 6 dec
Equal Idiots +
Support: Spare Kid
20.15 uur – KUUB

za 6 dec
Rokia Koné
20.15 uur – KUUB

wo 10 dec
AR-TUR
Architectuur in de Kijker:
Abbeyfieldhuis 't Getouw
14 uur – Abbeyfieldhuis
't Getouw in Malle

wo 10 & do 11 dec
Ontroerend Goed
Handle with Care
20.15 uur – Schouwburg (wachtlíjst)

vr 12 dec
Frigg - 25th Anniversary Tour
Hot fiddles from cool Finland
20.15 uur – KUUB

vr 12 dec
Circumstances
Beyond (8+)
20.15 uur – Schouwburg

za 13 dec
Julia Sarr Trio
20.15 uur – KUUB

zo 14 dec
Overlezen XL
Geert Mak en Willy Claes
10.30 uur – KUUB

zo 14 dec
BONTE ZONDAG
Kunst in Zicht
Kunstoppad5
13.30 uur – Glazen Zaal

zo 14 dec
BONTE ZONDAG
Kabinet K
Bron
15 uur – Schouwburg

ma 15 dec
Charlotte Verdict
My Daddy told me (try-out)
20.15 uur – KUUB

di 16 dec
LOD / Kristien De
Proost, Josse De Pauw
& Gorges Ocloo
Foe
20.15 uur – KUUB

di 16 dec
Trio Wanderer
de Concertvereniging
20.15 uur – Schouwburg

do 18 dec
De Warme Tafel
i.s.m. vzw Cirkant
18 uur – Centrale Hal

vr 19 dec
Chantal Acda Band
The Whale
20.15 uur – KUUB

Jan

ma 5 & wo 7 jan
één zee en Stany Crets
Groenten uit Balen
20.15 uur – Schouwburg

do 8 jan
Orchestre Philharmonique
Royal de Liège
de Concertvereniging
20.15 uur – Schouwburg

vr 9 — zo 11 jan
Kamal Kharmach
Mag ik even? 2025
20.15 uur – Schouwburg

do 15 jan
Casco Phil en Muziektheater
Transparant
Midzomernachtsdroom
20.15 uur – Schouwburg

do 22 & 29 jan
Shout-out!
jongerendag
9.30 uur – de Warande

tot 15 feb
EXPO NIETS IS GREAT
Club Colorado
Witte Gang

Teder
16 – 31 jan

vr 16 jan tot za 1 feb
EXPO Liefdevolle Lijven
Luifelzaal

za 17 jan
Openingsavond 'Teder'
tijdens Turnhout by Night
tickets via turnhoutbynight.be

zo 18 jan
Katja Heitmann
RELIQUIEM
meerdere uren – Begijnhofkerk
Turnhout

ma 19 jan
DINAMO / HerstelAcademie
Kempen
Yes, ik mag mezelf zijn
13.30 uur – de Hoge Rielen

wo 21 jan
DINAMO / An Willems
Tederheid in klassieke muziek
19 uur – Tuinzaal

wo 21 — zo 25 jan
HETGEVOLG / Het Laatste
Bedrijf
Wit is altijd schoon
20.15 uur – HETGEVOLG

vr 23 jan
Sofie Vanden Eynde
& Imago Mundi
Tears into Light
20.15 uur – KUUB

za 24 jan
Martha Balthazar, Jana De
Kockere, Barbara T'Jonck,
Mats Vandroogenbroeck /
KVS
Rustoord
20.15 uur – KUUB

zo 25 jan
Tedere Zondag
Katrien Oosterlinck
duoworkshop: Tapis Partie
meerdere uren – Houten Zaal

zo 25 jan
Tedere Zondag
Side-Show & Compagnie des
Mutants
Ellips - relaxed performance
meerdere uren – Schouwburg

di 27 & wo 28 jan
Wanda Eyckerman en Roel
Swanenberg
Tunnelkind
20.15 uur – Panorama Zomerbar

Schrijf je vanaf dinsdag
27 januari 8.30 uur in voor
het nieuwe DINAMO-
aanbod.

Inschrijven die je online
via dinamo.warande.be of
aan de DINAMO-balie in de
Warande.

Dit keer geen loting, maar
een directe inschrijving.
Je weet meteen of je erbij
bent. Wees er dus snel bij!

vr 30 jan
Landless
20.15 uur – Begijnhofkerk Turnhout

za 31 jan
Inti / Anabel Schellekens
Stil Bewogen
meerdere uren – Tuinzaal

za 31 jan
Studio Eclipse
Labo van de Tederheid
meerdere uren – Houten Zaal

za 31 jan
If Circus + Liam Lelarge
& Kim Marro
double bill: Melic + La Boule
20.15 uur – Schouwburg + KUUB

Feb

wo 4 feb
Valentijn Dhaenens / KVS
Powerplay
20.15 uur – Schouwburg

vr 6 feb
Veerle Malschaert
Verlicht Mij
20.15 uur – Schouwburg

za 7 feb
Brihang
Cut op de Set
20.15 uur – Schouwburg

za 7 feb
LIFT Late Shift
Affaire
21 uur – KUUB

wo 11 feb
Lisi Estaras / Monkey Mind
Company & Unmute Dance
Company
What We Can Do Together
20.15 uur – Schouwburg

do 12 feb
Toneelhuis | Olympique
Dramatique
Voor het pensioen (komedie
van de Duitse ziel)
20.15 uur – Schouwburg

za 21 feb
‘Nuff Said
20.15 uur – KUUB

zo 22 feb
BONTE ZONDAG
Close Call Company
Just the Moon
13 uur – KUUB

zo 22 feb
BONTE ZONDAG
Kunst in Zicht
workshop: WATTPATAT
14 uur – Luifelzaal

di 24 feb
Neue Philharmonie Westfalen
de Concertvereniging
20.15 uur – Schouwburg

zo 22 feb
Julie Cafmeyer
De Meeting
20.15 uur – KUUB

vr 27 feb
David Poltrock, Ruben Block,
Stefanie Callebaut, Lennert
Coorevits e.a.
The Spirit of Eden. In memory
of Mark Hollis and Talk Talk
20.15 uur – Schouwburg

za 28 feb
Nancy Vieira
GENTE
20.15 uur – KUUB

za 28 feb
Lander Severins (Grof
Geschud)
GENTE (avant-première)
20.15 uur – Schouwburg

COLOFON

'DE WARANDE magazine' is een driemaandelijks uitgave van Cultuurhuis de Warande Turnhout.

Cultuurhuis de Warande is een initiatief van de Provincie Antwerpen, wordt betoelaagd door en geniet de steun van stad Turnhout en de Vlaamse Gemeenschap. De werking van de Warande wordt mede mogelijk gemaakt door de gulle bijdrage van onze sponsors Belfius en Soudal en met de steun van groep Van Roey.

Onze partners in huis zijn: AR-TUR, DINAMO, KAAIMAN, Kunst in Zicht, MOOOV, STORMOPKOMST en STRIPGIDS.

concept en vormgeving: team Publiek de Warande
met dank aan het artistieke team van de Warande, Matthias Van Milders, Marjolein Reynders, de Gangjongeren, Andy Van den Blik en Jolien Smits.

druk: drukkerij Maes, Turnhout

foto cover: Victoriano Moreno - de handen van Satya Roosens (lees het artikel op pagina 10)

L	E	N	E	R	E	G	N	O	J	L	E	O	T	S	L	O	R
A	I	W	L	E	J	R	T	E	F	E	S	T	I	V	A	L	E
A	Z	U	E	B	A	O	D	I	R	A	U	R	B	E	F	M	D
C	U	O	K	M	N	Z	G	N	I	K	A	R	N	A	A	U	N
I	E	B	R	E	U	D	K	L	A	N	K	B	O	R	D	Z	E
D	S	E	I	C	A	G	E	I	T	A	R	I	P	S	N	I	L
A	G	G	C	E	R	U	N	E	T	R	E	C	N	O	C	E	A
R	B	N	A	D	I	E	H	R	A	A	B	S	T	E	W	K	K
F	W	U	I	N	G	J	W	A	R	M	E	T	A	F	E	L	P
N	A	V	L	K	G	A	D	N	O	Z	E	T	N	O	B	I	E
E	R	A	I	C	R	J	D	T	D	E	M	E	N	T	I	E	R
T	M	D	R	E	K	E	O	E	U	A	N	O	E	R	T	F	F
H	E	N	N	G	R	E	W	N	I	O	N	Q	D	H	F	H	O
C	M	E	E	O	O	K	I	N	G	L	H	S	U	E	I	E	R
E	A	G	I	D	R	T	A	Z	E	E	I	N	E	E	L	B	M
R	A	A	K	U	U	B	O	N	U	M	R	M	R	R	T	B	E
E	N	E	G	E	W	E	B	F	T	M	A	E	A	U	S	E	R
G	D	G	E	V	A	N	G	E	N	I	S	S	N	F	T	R	S

AANRAKING
AGENDA
BEWEGEN
BONTE ZONDAG
BRON
CIRKEL
CONCERTEN
DANSERS
DECEMBER
DEMENTIE

ENQUETE
FAMILIEDAG
FEBRUARI
FESTIVAL
FOTOGRAAF
GANGJONGEREN
GEBOUW
GERECHTEN
GEVANGENIS
INSPIRATIE

JANUARI
JEUGDZORG
JONGEREN
KALENDER
KLANKBORD
KUUB
KWETSBAARHEID
LIFT
MODEL
MUZIEKCLUB

MUZIEKLIEFHEBBER
PERFORMERS
RADICAAL
ROLSTOEL
SAMENWERKING
SEUZIE
TURNHOUT
VIERKANT
WARME MAAND
WARME TAFEL

oplossing:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Slowdance

Openingsavond Teder

**Vertraag en dans
een slow met
je wandelpartner**

za 17 jan

info & tickets via warande.be
of turnhoutbynight.be

tijdens Turnhout by Night

